

Združenie základných škôl Slovenska

Vážený pán
prof. Ing. Peter Plavčan CSc.
minister školstva SR
Ministerstvo školstva,
vedy, výskumu a športu SR
Stromová 1
813 30 Bratislava

V Bratislave 10. 01. 2017

Vážený pán minister,

v dňoch 14. – 16. novembra 2016 sa konalo Celoslovenské zasadanie pléna Združenia základných škôl Slovenska. Keďže sa nepodarilo nájsť vo Vašom pracovnom kalendári termín na prijatie zástupcov združenia, aby sme Vás informovali o záveroch z pléna, rozhodli sme sa Vám závery z rokovania poslať písomne. Napriek tomu, budeme radi, ak nájdete čas, aby sme Vás informovali o problémoch základných škôl a vysvetlili Vám obsah záverov.

Účastníkom zasadania bol predstavený Návrh cieľov programu rozvoja výchovy a vzdelávania - Učiace sa Slovensko. Po dlhej diskusii a rokovaníach po krajoch sme napísali pripomienky k jednotlivým cieľom, ktoré sme poslali členom pracovnej skupiny a na ministerstvo školstva 17. 11. 2016. Pripomienky Vám prikladáme v prílohe.

Ďalej sa plénum zaoberalo súčasnými problémami základných škôl:

- Financovanie dopravného pre žiakov je administratívne veľmi zaťažujúce pre školy. Zastávame stanovisko, že dopravné je určitý druh sociálnej výpomoci pre zákonných zástupcov žiakov a mal by sa riešiť iným spôsobom a nie administratívnou záťažou školy. Odporúčame zvážiť dopravu (autobusovú) žiakov do školy zdarma, tak ako je riešená vlaková doprava.
- Dozvedeli sme sa, že sa pripravuje smernica o lyžiarskom kurze žiakov. Bude v smernici lyžiarsky kurz považovaný za vzdelávanie (teda súčasť telesnej výchovy, alebo ako zotavovacie podujatie)?
- Stále pretrváva potreba asistentov učiteľov a ich financovanie na školský rok a nie na kalendárny rok.
- V minulom období boli schválené projekty „Dielne 1 a Dielne 2“, ktoré realizoval ŠIOV. Bude projekt pokračovať?
- Situácia so zamestnaním nepedagogických zamestnancov v školách je čoraz horšia. Vzhľadom na podmienky a plat, ktoré školy môžu ponúknuť týmto zamestnancom sa stávajú pre nich nezaujímavé a preto neviem získať ekonómky,

upratovačky, kuchárky, pomocné sily v kuchyni, školníkov, správcov telocviční a pod.

- V školách potrebujeme IKT technikov, správcov počítačových učební a sietí, bez ktorých sa vyučovanie prostredníctvom moderných IKT stáva úplne neefektívne a na ktorých stále nemáme finančné prostriedky.
- Zaradiť opäť bratislavský kraj do možnosti zapojiť sa do výziev.
- Naďalej pretrváva potreba psychológa a špeciálneho pedagóga na škole. Boli sme oboznámení s novým návrhom koncepcie, ktorá je v štádiu rozpracovania. Chceme preto v tomto štádiu poukázať v prvom rade na zabezpečenie psychológov na školy a v druhom rade špeciálnych pedagógov. Psychológ je potrebný nielen pre žiakov, ale aj pre zamestnancov školy. Na školách je čoraz viac prípadov, kedy bežné dieťa potrebuje pomoc. Špeciálny pedagóg je využiteľný len pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.
- V tomto školskom roku prišli do platnosti inovované štátne vzdelávacie programy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v ktorom musia školy zabezpečiť odborných zamestnancov a hodiny so zameraním na druhy postihnutia. Školy tieto programy nemôžu realizovať v plnom rozsahu, lebo im chýbajú financie, lebo je nedostatok špeciálnych pedagógov (napr. logopédov), z praktického hľadiska sú rámcové učebné plány ťažko kombinovateľné s ostatnými žiakmi. Žiadame preto, aby boli len odporúčanými pre jednotlivé školy a nie povinnými.
- Žiadame o predĺženie prechodného obdobia na povinné materiálno-technické vybavenie tried a učební. Štátny vzdelávací program (ďalej ŠVP) stanovil prechodné obdobie na tri roky bez ohľadu na finančné možnosti škôl. Toto obdobie sa končí a mnohé školy nie sú schopné zabezpečiť vybavenie v zmysle ŠVP.
- Žiadame o zrušenie §29 ods. 18 školského zákona. Takéto znenie je diskriminačné pre žiakov v školách s vyučovacím jazykom slovenským.

Plénum konštatovalo, že niektoré témy, o ktorých sa hovorilo na jarnom zasadaní pléna ZZŠS sú naďalej aktuálne a neriešené:

- Dynamika zvyšovania normatívu na žiaka základnej školy sa nezvyšuje priamo úmerne s dynamikou nárastu práce a kompetencií, ktoré musí základná škola zabezpečovať a nárastu platových taríf zamestnancov a ich prax.
- Školám ako právnym subjektom neustále pribúda v rámci novej legislatívy množstvo úloh (ochrana osobných údajov, verejné obstarávanie, agenda žiakov, registratúra, rozpočet do RIS, zákon o slobodnom prístupe k informáciám, zákon o sťažnostiach, pracovná zdravotná služba, poistenie žiakov, povinné zverejňovanie mnohých údajov, ...), čo nie je možné zvládnuť s personálom, ktorý je na školách. Je potrebné zamestnať ďalšiu administratívnu silu, ktorá by tieto veci mala v náplni práce. To ale školy nemajú rozpočte.
- Technika napreduje míľovými krokmi, preto je potrebné zabezpečiť zo strany ministerstva obnovu učební informatiky vybavením novými PC, adekvátnou

počítačovou sieťou, programovým vybavením a dostatočne rýchle pripojenie na dátové úložiská MŠVVaŠ SR(CR, RFO)prostredníctvom optického pripojenia. Zároveň zabezpečiť bezplatné licencie programov Microsoft potrebné na vyučovanie.

- Príplatok za triednictvo a kreditový príplatok sú určované % zo mzdy. Je to nespravodlivé k mladším pedagógom, lebo majú nižšie mzdy. Číže za tú istú prácu (mnohokrát aj lepšie vykonanú) dostanú automaticky menej peňazí. Mala by to byť paušálna suma.
- Žiadame, aby bolo zo zákona č. 245/2008 Školského zákona z § 157 ods. 3 zrušené písmeno b, ohľadne zberu údajov o zákonných zástupcoch. Podľa nás je tento § v rozpore s § 11 ods. 6 písmeno b "*O identifikácii zákonných zástupcov dieťaťa alebo žiaka (meno a priezvisko, adresa zamestnávateľa, trvalé bydlisko, kontakt na účely komunikácie)*".
- Postavenie riaditeľa školy je dlhodobou obchádzanou témou. Riaditeľ základnej školy (keďže nemá možnosť zamestnať odborníkov) musí byť právnikom, psychológom, špeciálnym pedagógom, mediátorom, ekonómom, stavbárom, odborníkom na verejné obstarávanie, zdravotníkom, ... Žiadame o úpravu úväzku pedagogickej činnosti a povinnosti na možnosť učiť. Cítíme potrebu legislatívnej ochrany riaditeľa školy.
- V poslednom období je veľká spoločenská diskusia ohľadom veku odchodu do dôchodku. Bolo by vhodné riešiť aj vek odchodu učiteľov do dôchodku napr. iný kľúč pre učiteľov. Nezaslúžia si ísť do dôchodku skôr ako iné vybrané skupiny, neuvažuje sa o znížení úväzkov učiteľov v určitom veku (napr. vtedy, keď im prestane ročne narastať plat po 32 rokoch) a pod. ? Tiež sa nerieši postavenie vychovávateľa na škole a jeho výchovno – vyučovacia povinnosť v súvislosti s dodržiavaním psychohygieny zamestnancov. Vychovávateľ nemá prestávku.
- Rodičia detí, ktoré majú odloženú školskú dochádzku a nie sú zo sociálne znevýhodneného prostredia, vnímajú ako diskrimináciu svojich detí fakt, že nemôžu byť zaškolené v nultom ročníku. Nultý ročník je prirodzeným prechodom medzi materskou školou a základnou školou. Všetky deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou by mali dostať túto možnosť.
- Pri novelizácii Vyhlášky č. 320/2008 o základnej škole v časti Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti školy upraviť časť ohľadne zabezpečovania pedagogického dozoru, aby tento mohli zabezpečovať aj odborní zamestnanci.
- Naďalej pretrvávajú problémy pri rozdelení kompetencií v školstve na originálne a prenesené.
- Žiadame o zavedenie opätovných stretnutí zástupcov predmetových komisií a metodických združení v jednotlivých obciach a krajoch, aby sa stretávali učitelia jednotlivých predmetov a diskutovali na témy problémov v obsahu učiva, metód a foriem práce a hľadanií ich riešení – riešiť náplň MPC.
- Žiadame o obsadenie Kurikulárnej rady a ostatných poradných orgánov MŠVaV SR odborníkmi - učiteľmi zo ZŠ, delegovanými stavovskými organizáciami.

- Žiadame, aby žiaci základných škôl boli prijímaní na bilingválne gymnázia až z deviateho ročníka. Inovovaný štátny vzdelávací program predpisuje nové učivo aj v deviatom ročníku. Žiaci, ktorí odchádzajú zo základnej školy po skončení ôsmeho ročníka neukončili nižšie stredné vzdelanie, nedobrali učivo ZŠ, sú vynechaní z celoslovenských testovanií.
- Žiadame, aby sa znížil počet žiakov prijímaných do osemročných gymnázií, odporúčame dodržiavať striktne prijímanie max. 5% daného populačného ročníka v rámci kraja do aktuálneho 1. ročníka osemročných gymnázií v danom kraji.
- Žiadame, aby všetky školy dostali na osobné náklady zamestnancov celých 100% normatívu. Každá škola potrebuje odmeniť prácu svojich zamestnancov. Je demotivujúce pre školu, ak robí veľa aktivít a nemá financie na odmenenie svojich zamestnancov.
- Problematické postavenie učiteľa v spoločnosti. Zákonný zástupcovia žiakov sú čoraz agresívnejší a drzejší pri riešení problémov ich detí v škole. Učiteľ mnohokrát ťahá za kratší koniec, lebo nemá dostatočné nástroje na riešenie problémov.
- Žiadame všetky činnosti netýkajúce sa priamo vzdelávania a výchovy vyňať z výkonu základných škôl a prideliť ich úradom podľa príslušnej témy – nákup a pridelovanie učebných pomôcok žiakom z tzv. sociálne odkázaných rodín pod úrad práce a rodiny, výkon a kontrola súdnych rozhodnutí pri zákaze stretávania sa detí s rodičmi pod PZ SR, resp. okresné úrady – riešiť to pri nenaplnení rozsudku mimo školy priamo s rodičmi – naplniť dôsledne myšlienku Nechajte učiteľa učiť, riaditeľa riadiť ! Zastaviť postupnú premenu škôl na úrady !

Niektoré z týchto problémov sa dajú riešiť aj bez navýšenia finančných prostriedkov. Na vyriešenie väčšiny sú však potrebné financie. Bez nich sa veci nepohnú dopredu.

Po zverejnení výsledkov PISA sa všetka vina za zlé výsledky preniesla na učiteľov. Je to veľmi nespravodlivé konštatovanie a znechutilo ešte viac učiteľov v ich práci. Ani jeden učiteľ neschválil reformu, nenarátava financie do škôl a nie je zodpovedný za morálku a hodnotový rebríček ľudí v tomto štáte. Preto prosíme, aby ste vinu nezvalovali na učiteľov. Ešte viac nás to frustruje v aj tak veľmi náročnej práci. Potrebujeme pocit, že za nami niekto stojí a uznáva našu prácu, nielen kritiku.

S úctou,

Mgr. Alena Petáková
prezidentka ZZŠS